

Item de commendatione caritatis de ori
geni. sup. can. **N**omē quippe caritatis
tū extollit. ut etiam ipse deus caritas
appellat. sicut dicit iohannes **D**eus car
ritas est in quo ostendit et ipsum deum
caritatem esse. In quo ergo caritas est quod
deus est nihil terrenū nihil materiale
nihil corruptibile diligit. Contrariū
namque est ei corruptibile aliquid dili
gere cum ipsa sit fons incorruptionis. ip
sa enim sola est que habet immortalitatem
Si quidem deus caritas est et inhabitat
luces inaccessibile. quid autem aliud im
mortalitas nisi vita eterna est quam da
turum se promittit deus credentibus in
ipsum solum deum et quem misit ihesum
christum filium eius. Ergo in primis et ante
omnia hoc amabile et placitum dicitur esse deo.
ut diligat quis dominum deum suum ex toto
corde suo ex tota anima sua et ex totis
viribus suis quod deus caritas est et fili
us dei. Qui ex deo est caritas est sui si
militate aliquid requirit in nobis ut per ca
ritatem que est in christo ihesu qui est caritas
vel in cognita quadam per caritatis
nomine affinitate sariemur sicut et ille qui
iam coniunctus erat eidem. cum dicebat quis
nos separet a caritate christi. hoc origeni.
Hoc etiam privilegium sola caritas
habet ut deus dicatur et sit. Non enim
dicitur deus humilitas est. deus patientia
est et cetera. sed dicitur deus caritas est. Unde san
cti viri totam substantiam suam tradide
runt et omnes delectationes carnis ac omnes iocun
ditates inordinatas pretempserunt
ut hanc virtutem preparent et eam posside
rent. De hac nobilissima virtute ca
ritatis sic inter cetera dicit hugo. **C**aritas
si scirem quantum valeres. preter
eum apprehenderes me pro te. sed forte
excedis angustias meas. nec invenire
potero precium tuum penes me. da
bo tamen quod habeo et totum quod habeo
tota domus mee substantia pro te promuta

bo. et cum totum dederis totum quasi ni
hil iam reputabo. omnes delectationes
carnis mee omnes iocunditates cordis
mei propter te libenter impenderez. ut te
solum possidere valeam. Tu sola mihi
carior. tu sola utilior. tu sola suavior.
tu sola iocundior. amplius delectaris
habundantius facians tutius salvans
feliciter preservas. **C**aritas nescio si
forte maius sit te deus dicere an deum te
superasse quod si maius est etiam hoc liben
ter et fiducialiter de te dicam deus cari
tas est nunquid parum est deum in se ma
nentem habere et caritatem possidere.
hoc privilegium sola habet caritas ut de
us dicatur et sit. Non enim dicitur de
us humilitas est aut patientia quod cum om
nis virtus dei donum sit nullam preter
solum caritatem hoc habet. ut non solum
donum dei sed et deus dici possit. Reli
qua igitur gratiarum dona largitur deus
etiam his quos reprobat. solum autem
caritatem quasi seipsum his tantum
quos diligit in premium servat. **C**ari
tas igitur est fons proprius. de quo non
communicat alienus quod quicumque illam
habet non iam alienus est a deo. **D**ec
hugo. **E**t ideo dicit beatus bernardus
concludendo **D**eus caritas est quod preci
osius. **E**t qui manet in caritate in deo
manet. quid securius. **E**t deus in eo quod
iocundus. **H**anc ergo toto cordis desi
derio percupiscamus et diligenti studio
requiramus ut invenire ipsam et posside
re valeamus ad nostram animarum
salutem.

Quomodo iter duodecim fectus
ab apostolo enumeratos charitas pri
matum tenet et de eius multiplici virtu
te et ceteris per ordinem.

Sed nec hoc pretereundū est q̄ apl̄s ponit. xij. fructus spūs inter quos primatū tenet caritas. De quibz fructibz ipse dicit ad Galath. v. Fructus autē spūs est caritas. gaudium &c. Circa ergo varietatem istoz fructuum est norandū q̄ caritas inter ipsos precedit tanq̄ caput virtutuz. Unde dicit beatus hiero. Que alia virtus inter fructus spūs habere debuit primatū nisi caritas sine qua alie virtutes non reputantur virtutes esse. & ex qua nascuntur omnia bona. Caritas ergo est primus. Rignū vero vite est ipsa vita spūalis que regnum dei per gratiam in se p̄tinet. iuxta illud Luc. xvij. Regnum dei intravos est. Fructus autem caritatis multiplicem h̄z virtutē. maxime q̄ ipsa sanat omnem infirmitatem spūalem. Qui enim caritatem non habet huic non sapiunt virtutes. quasi infirmo. sed caritas est dispositio gustus spūalis. habenti enim caritatē sapiunt res p̄t sapere debent. Est enim caritas amor ordinatus quo p̄ciosa habent que vere p̄ciosa sunt & diliguntur. ut sunt virtutes & res spūales. & vilia respiciunt que vere vilia sunt. s. tēporalia & carnalia. Nec itaq̄ virtus sanat languorem qui p̄pter peccatuz animē est inflicus. Unde petrus in cano. m. sua. j. Caritas operit multitudines peccatorū. Operire peccata est facere quasi nunq̄ peccata fuerunt. Nam ut dicit beatus ber. Plene & misericorditer remittit deus. non dānāto vlciscēdo. nec p̄fundit improperādo. nec minus amat imputando. sic fructus iste sanat omnes infirmitates spūales quasi nūq̄ fuisent. **X** Secundus fructus spūs est gaudium. qui est dulcissimus Eccl. xxx. Non est oblectamentū sup cordis gaudium. In tribz autē excedit

gaudium cordis moduz carnalis gaudij. Primo in p̄trinitate. homo enim carnalis non sedet sp̄ ad mensam corporalem. sed secura mens q̄si iuge convivium. p̄t dicit p̄ter. xv. Secūdo in hoc q̄ gulosus multas h̄z amaritudines annexas gaudio suo. ut est afflictio ex dilatione divitiarū quas velimenter appetit & defectū quem in eis que sibi apponunt inuenit. Unde dicit aug. Ubi cumq̄ caro querit refectioem inuenit defectioem. p̄terea excedit moduz in sumendo delectabilia. unde ledit cōscientiam & corporis naturam. Tercō in hoc q̄ gaudium cordis est t̄m de magnis bonis & veris. Unde dicit glo. sup illud verbum. fructus spūs est caritas. gaudium. i. non est gaudendum de his q̄ indigna sunt gaudio. innuens gaudium spūale de his de quibz est dignum gaudere. Et norandū q̄ gaudium spūale facit hominem de diabolo triūphare. Unde aug. Unica ratio vincendi inimicum est leticia spūalis. q̄n enim dyabolus videt in aliquo gaudium spūale multū displicet ei. q̄ scit adesse deum. Unde. j. Reg. iij. dixerunt philisti qui tenent figuram demonum. Venit dñs in castra. & nobis. non enim fuit tanta exultatio heri & nudius tertius.

A Sequitur de tercio fructu. scz de pace. quem p̄stat p̄ciosissimū ex hoc q̄ filius dei voluit eū ita frequē esse in ore suo. Unde ipse dicit Johannis. xij. Pacē relinquo vobis. pacē meam do vobis. Voluit etiam ut apli hunc fructum haberent in ore suo cū dixit Mathe. xx. Intrans domū primū dicite pax huic domui. Fructus iste. s. pacis h̄z triplicē virtutē. Primo filio dei assimilat. Mathe. v. Beati pacifici. qm̄ filij dei vocabunt. filij inq̄ p̄ imitatorz. Tale officiū h̄nt in terra q̄le filius dei pacificavit em̄ nos deo patri. Secūdo

fructus pacis locū preparat deo. **Uñ ps.**
In pace factus est locus eius. **S**tude
 got tu fructū istū deo apponas pacē di-
 ligendo. et habebis deū ad p̄uiuiū tuū.
Nā paulus dicit pacē habere et deus pa-
 cis et dilectionis erit vobiscū. **T**ertius
 fructus pacis eternā pacē donat. **I**saie
 Erat sabbatū ex sabbato. **Q**ui enim in
 hac vita pacē diligunt et hñt. in futu-
 ro seculo eā possidebunt in eternū. **Uñ**
 ysaie. xxxij. Sedebit p̄s meus in pul-
 critudine pacis in tabernaculis fidu-
 cie et in requie opulēta. **B** Quartus
 fructus spūs est paria quo fructu nul-
 lus videt magis esse necārius in hac
 valle miserie. vbi inter tot mala sum?
 hic fructus fortis est cibi et duricia bz
 in cortice. et sub illa duricia later mag-
 na dulcedo. qz deus tribulatos p̄solat
 in p̄nti. ipsa etiaz tribulatio est via ad
 eternā dulcedinem. **Uñ** ad hebre. xij.
Dis disciplina in p̄nti videt quidem
 nō esse gaudij sed memoris. postea autē
 fructū pacatissimū exercitatis reddet
 p̄ eā iusticie. cuius fructus facit hoīez
 valde fortē. nam put dicit puerbi. **M**e-
 lior est patiens viro forti et qui dñatur
 aīo suo expugnatoze vrbū. **S**ine du-
 bio maior virtus est in patiēdo mala
 q̄ in agēdo fortia. et iō melior est pa-
 tiens viro forti. **Uñ** et sene. dicit magni
 aīmi est iniurias in summa paria pati
 et nobilior triūphus est et vtilior victo-
 ria sup̄ius q̄ expugnatio vrbū. qui
 em̄ seipsum vincit nō solū vrbē sed reg-
 nū celoꝝ capit. **Uñ** math. xj. Regnū
 celoꝝ vim patit et violenti rapiūt illd.
 nā patiens literas bz patentes in euā-
 gilio q̄ regnū celoꝝ ipōꝝ est. dicente
Marb. v. **B**eati qui p̄secutōem patiūt
 tur p̄pter iusticiā qm̄ ipōꝝ est regnū ce-
 loꝝ. **C** Quintus fructus spūs est
 longanimitas et consistit in sustinēdo et
 expectādo deū. **Uñ ps** Expecta dñm

viriliter age. p̄soꝝ. cor tuū et sust. dñm
 Debemus em̄ deum expectare et susti-
 nere. qz non fallit sustinentes se. **Uñ**
 ps. **U**niversi qui te expectant. nō con-
 fundent. **N**on em̄ derelinquit sperātes
 in se. et si nō accipit quis qd̄ perit. dicit
 serf non auferet. **Uñ** dicit beatus grego.
Nemo qui tardus audit a superna cu-
 ria negligit. nā electis sepe negat qd̄
 perunt. vt afflictione et expectatione et
 purgati digni sint illud accipere. habet
 autē fructus iste triplicē virtutē. **P**rimo
 in hoc q̄ hoīem fidelem reddit deo. so-
 li namqz longanimes deum in tribula-
 tione non deserunt. et ideo merito au-
 dituri sunt a domino illud dulcerē vrbū
Uos estis qui p̄mansistis mecū in tem-
 prationibz meis. et ego dispono vobis
 regnū. **S**ecundo cum omnes virtu-
 tes mereant. hec vero virtus mercedē
 recipit. currunt alie et hec app̄elexndit
Uñ .j. ad cor. ix. **O**mnes qui de cur-
 runt sed vnus accipit vrbū. s. lon-
 ganimitas. longanimitas em̄ siue perse-
 uerantia est singularis filia summi re-
 gis. qz hec res regni celestis. **T**ercio co-
 ronam vite eterne augmentat. **Uñ**
 ecclesiast. xj. **C**onūgere deo et sustine.
 vt crescat in nouissimo vita tua. **D**
Sextus fructus spūs est bonitas et dicit
 bonitas animi dulcedo fm̄ glo. qui fru-
 ctus p̄ciosus est. qz nō solum dulcis
 sed ipsa dulcedo que tanta est. q̄ oēm
 amaritudinem huius mundi homini
 dulcorat. **Q**uid non illa dulcedo. que
 mortem quoqz facit dulcissimā. vt pa-
 tet in sanctis martiribz. qui mortem
 passi sunt pro domino. **E**t que aduersi-
 tas resistere potest vnctiōi. quam spūs
 sanctus operat in cordibz. huius
 fructus figuram videt habere manna
 quod erat in archa testamenti cum vie-
 ga aaron et tabulis. in virga intelligit
 correctio. in tabulis discretio. in man-

Liber III. Dist. II. Ca. IX.

na dulcedo. que tria maxime debet habere prelati. virgam vicz correctionis cum discretione tñ et dulcedine. vt eorum subditi eo melius possint proficere in bonis moribus et animarum salute.

Septimus est benignitas siue liberalitas. Isti fructum potest esse preciosum ex hoc. quod pertinet ad personas nobiles. Avaricia enim est seruilis. sed largitas nobilium. Quanto autem aliquis benignior et liberalior. tanto nobilior. vnde videmus solem et alia corpora celestia que sunt nobiliora liberalitate conferre bona sua. **H**ic autem fructus quadruplicem habet virtutem. Prima est quod facit hominem amari. et instantius efficacius quod inimicos facit amicos. **U**nde puerbi. **X**v. Si esurierit inimicus tuus cibum illum. si sitit da illi aquam bibere. puerbi nas enim congregabis super caput eius. i. accendes eum ad diligendum. **S**ecundo facit hominem honorari. puerbi. **X**xij. **V**ictoriam et honorem acquirit qui dat munera. **T**ercio deo assimilatur. qui liberalissimus est. **U**n de iaco. **I**. Deus dat omnibus affluentem et non improbat. **E**t seneca. **Q**ui dat beneficia deum imitatur. **S**pecialiter namque deum imitatur homo misericors. **Q**uarto hominem ad bonum fines perducit. **U**nde iheronimus. **N**on memini me vidisse male mortuum qui liberaliter ante duxit vitam. **S**extus fructus spiritus est mansuetudo qui preciosus est et delicatus. **U**nde psalmus. **M**ansueti autem hereditabunt terram. in quo innuit preciositas vt per mansuetudinem terra permissio habeat. **I**ste autem fructus habet tres virtutes. **P**rima est. quod preseruat hominem in statu virtutum. **E**ccli. **X**. **F**ili in mansuetudine preserua animam tuam. **H**omines immansueti spiritus. i. frequenter franguntur per impatientiam vel igne ire accendantur. **S**ecundo amorem et gratiam hominum

parat. **E**ccli. **iij**. **F**ili in mansuetudine opera tua profice. et super gloriam hominum diligere. **E**t de moysen dicitur eccli. **xlv**. **D**ilectus a deo et hominibus. **C**uius contigit nomen. **xij**. vbi dicitur quod moyses erat mirissimus hominum qui morabatur in terra. **T**ercio eternam salutem tribuit. iuxta illud psalmus. **C**um exurgeret in iudicium deus vt saluos faceret omnes mansuetos terre. **S**extus fructus spiritus est fides. quem potest esse preciosus ex hoc quod dominus talem fructum valde diligit. **E**ccli. **j**. **B**eneplacitum est deo fides et mansuetudo. **H**abet quoque idem fructus quatuor virtutes. **P**rima est. quod hominem facit laudari. puerbi. **xviii**. **V**ir fidelis multum laudabitur. **S**ecundo facit exaltari. **N**at. **xxij**. **Q**uis putas est fidelis seruus quem constituet dominus super familiam suam. **T**ercio facit hominem multum amari deo et dominis terrenis. **E**ccli. **xxx**. **S**i tibi est seruus fidelis sit tibi quasi anima tua et quasi fratrem tuum tracta illum. **Q**uarto facit coronari hominem. **N**at. **xxiiij**. **Q**uia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam. **I**ntra in gaudium domini tui. **D**ecimus fructus spiritus est modestia. qui ideo dulcis est et preciosus. quod valde rutilat. ad **Phil. ij**. **M**odestia vera nota fit omnibus. i. rationabilis puerfatio dicitur glo. **H**anc vult apostolus notam esse hominibus vt odore eius si mortui sint viuificent. **S**icut et viui confortentur. **E**t habet fructus iste quadruplicem virtutem. **P**rima. quod vitam hominis preseruat tam spiritalem quam corporalem. **U**nde seneca. **M**ediocri aduortilioza que sunt nimiam eo quod supflua noceant. sic segetes nimiam frangit vberitas. sic et rami odore franguntur. **S**ecundo vitam iocundam facit. sicut nimietas in iocundam. **U**nde boetius. **P**aucis nimisque natura preta est **C**uius satietate si supfluis velis vrges

te. aut inuocandū fiet qđ infundis aut
noxium. Tercio deo assimilatur. qui in
mensura numero et pondere oīa dispo
nit ut dicitur sapiē. xj. Quarto hōiem facit
sufficiētē sicut ecōtrario pdigalitas
facit hōiem non indigentē. Un̄ sene.
Pecuniā magnā h̄z qui p̄didit si auar
tus est nō h̄z. si pdigus est nō habebit.
¶ Undecimus fructus est p̄tinentia.
quē fructū pater esse p̄ciosum ex illo
p̄bo ec̄c. xxviij. Non est pdigna p̄de
ratio p̄tinentis aīe. P̄tius etiā fructus
quadruplex est v̄tus. Prima est q̄z vi
tam plōgat. Sene. potest illa p̄uidē
tia longiorē progare huic corpuscu
lo mortem. si voluptates quibz maior
p̄s eius subdit poterit regere et colere
re. ec̄c. xxviij. Qui abstinentis est ad
ficiet vitā. Sc̄do ad iocūditatē p̄pa
rat sp̄ialem. iuxta illud p̄s. Reuoluit
p̄solari aīa mea. memor sui dei. et tele
cratus suus et exercitatus Et beatus ber.
Delicata est p̄solatio diuina et non da
bit admittentibz alienā. Dñs em̄ p̄ se
vult facere bonos et potare sobrios.
Tercio deum et angelos letificat Un̄
gen̄. xj. legiū qđ abraham fecit grāde
p̄m̄iū in die ablactatōis filij sui. Sic
et deus gaudet cuz aliquis e filijs suis
sepat a lacte tp̄alis p̄solationis Dicit
etiā de hoc tullius. fr̄cibz et potibz v̄te
remur p̄ce. et nos imaculatos custodi
remus. fr̄uem̄ p̄fortio et a stabilitate de
orū. i. āgeloz. Quarta a pessimo hoste
quē habemus nos custodit. s. a volupta
te. h̄c est que corpus morte tp̄ali et post
morte eterna corpus et aīam interficit
Un̄ sene. Voluptates inter oēs res vi
lissimas p̄cipue extirpat in hoc ut strā
gulet. ¶ Duodecimus et vltimus
fructus sp̄s est caritas. quē filij p̄cio
sum esse patet ex hoc qđ ad sponsas re
gis celestis p̄tinet. Iste quoqz fructus
habet quadruplicē virtutem. Prima

qz facit aīam esse mirabilis pulcritu
dimis. sapiē. iij. Q̄ pulcra est casta
generatio cū caritate. Sc̄do āgelis af
simulat. de quo dicit beatus bernar. Quid
castitate decorius. que hōiem facit an
gelum. Differūt inter se pudicus ho
mo et angelus sed felicitate nō v̄tute
sed angeli castitas felicioz. hōis tñ fo
tior esse cognoscit. Tercio ad modus
balsami a sp̄iali corruptiōe hōiem cō
seruat Un̄ beatus bern̄. Castitas instat
balsami odoriferi quod p̄dita cadauera
incorrupta seruant. sensus et actus p̄i
net et p̄stringit Quarto in stabilitate
glorie hōiem quodāmodo p̄mit Un̄
iteruz beatus bern̄. Castitas sola in hoc
mortalitatis loco et tpe statū quendas
immortalitatis glorie rep̄rat. Per
hos igiū. xij. fructus sp̄s. vnusquisqz
aīam suā impugnare studeat in illis se
exercendo ut alimoniā eterne glorie
post hanc vitā a dño p̄cipere mereat.

Filius
Accepta itaqz informatōe de esse
tribz caritatis atqz. xij. sp̄s fru
ctibz. Nunc quō fit deus diligendus
de hoc cupio edoceri.

Ca. X. Pater
Silire debes p̄
mo qđ pius et misericors deus
a nobis vult amari. qz ip̄e amat nos et
p̄tior dilexit nos. Debemus ergo v̄i
cem rependere in amando. ut ipsum
feliciter possidere valeamus Unde be
atus bern̄. Cum amat deus nihil aliud
vult qđ amari. Certissime ob aliud nō
amat. nisi ut amet sciens ip̄os amore
beatos. qui se amauerint. merito ergo
ceteris renunciatis affectionibz fidei
lis aīa tota eius incumbit amori. qz
summum et verum bonum deus est. for
lus ille feliciter amatur et tanto felici
us. quanto amplius. h̄c bern̄. Iubet